

Sygn. akt I C 285/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 grudnia 2013r.

SĄD OKRĘGOWY w ŁOMŻY w WYDZIALE I CYWILNYM,

w składzie:

PRZEWODNICZĄCY: ANDRZEJ KORDOWSKI

PROTOKOLANT : KATARZYNA MILEWSKA

po rozpoznaniu w dniu 16 grudnia 2013r. w Łomży

na rozprawie,

sprawy z powództwa Skarbu Państwa -Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych w W.

przeciwko Miastu Ł. i (...) S.A. w W.

o stwierdzenie nieważności umowy

I. stwierdza nieważność umowy nr (...) z dnia 8 sierpnia 2012r. zawartą pomiędzy Miastem Ł. i (...) S.A. w W. na dostawę samochodu marki S. (...);

II. zasądza od pozwanych Miasta Ł. i (...) S.A. w W. solidarnie na rzecz powoda Skarbu Państwa -Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych w W. kwotę 3.600 zł. tytułem zwrotu kosztów procesu;

III. nakazuje ściągnąć od pozwanych Miasta Ł. i (...) S.A. w W. solidarnie na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Łomży kwotę 6.313,33 zł. tytułem nieuiszczonej opłaty od pozwu i wydatków wyłożonych tymczasowo przez Skarb Państwa.

Sygn. akt I C 285/13

UZASADNIENIE

Powód – Prezes Urzędu Zamówień Publicznych wniósł pozew przeciwko Miastu Ł. oraz (...) Spółce Akcyjnej w W. domagając się unieważnienia umowy nr (...) z dnia 8 sierpnia 2012 r. na dostawę samochodu osobowego marki S. (...) zawartej pomiędzy stronami oraz zasądzenie od pozwanych kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu wskazał, że w dniu 10 lipca 2012 r. pozwany (zamawiający) wszczął postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego na dostawę samochodu osobowego dla Urzędu Miejskiego w Ł.. W rozdziale III Specyfikacji Istotnych Warunków przedmiotowego Zamówienia (SIWZ) oraz Załączniku nr 2 do tej SIWZ zamawiający zawarł szczegółowy opis przedmiotu zamówienia. Z opisu tego wynika, że przedmiotem zamówienia był zakup jednego, fabrycznie nowego samochodu osobowego, rok produkcji 2011 lub 2012, o nadwoziu typu sedan, m.in. z silnikiem benzynowym o pojemności minimum 1790 cm³ o mocy nie mniejszej niż 155 KM oraz o wymiarach: rozstawu osi nie mniejszym niż 2700 mm, wysokości pojazdu nie mniejszej niż 1400 mm, długości nadwozia nie mniejszej niż 4800 mm oraz przestrzeni bagażowej nie mniejszej niż 560 l. W toku postępowania, w odpowiedzi na zapytania wykonawców, zamawiający informował, że nie wyraża zgody na zmiany w opisie przedmiotu w zakresie długości nadwozia z nie mniejszej niż 4800 mm na nie mniejszą niż 4740 mm, pojemności przestrzeni bagażowej z nie mniejszej niż 560 l na nie mniejszą niż 525 l oraz

pojemności silnika z co najmniej 1790 cm³ na co najmniej 1590 cm³. We wskazanym postępowaniu wpłynęła jedna oferta, złożona przez (...) S.A. Oddział S. w Ł.. Zaproponowano w niej dostawę samochodu marki S. (...) za cenę 95.000 zł brutto. W dniu 8 sierpnia 2012 r. zamawiający udzielił przedmiotowego zamówienia wykonawcy (...) S.A. W ocenie powoda zamawiający udzielił zamówienia publicznego z naruszeniem art. 7 ust. 1 oraz art. 29 ust. 2 ustawy, gdyż opis przedmiotu zamówienia utrudniał uczciwą konkurencję. Powód podkreślił, że dla stwierdzenia, iż naruszony został art. 29 ust. 2 ustawy wystarczające jest takie sformułowanie opisu przedmiotu zamówienia, które spowoduje ograniczenie kręgu wykonawców zdolnych do wykonania zamówienia. Zatem w przypadku, gdy zamawiający formułuje opis przedmiotu zamówienia w taki sposób, że wskazuje na konkretny produkt, co skutkuje udzieleniem zamówienia podmiotowi oferującemu ów produkt, mamy do czynienia z rażącym naruszeniem art. 7 ust. 1 oraz art. 29 ust. 2 ustawy, mającym wpływ na wynik postępowania o zamówienie publiczne. Powód zaznaczył, że nie jest dopuszczalna taka konfiguracja parametrów - jak ma to miejsce w niniejszej sprawie, która wskazywałaby na produkt tylko jednego producenta, jeżeli istnieją produkty o zbliżonych parametrach technicznych innych producentów, których właściwości użytkowe odpowiadają istotnym i usprawiedliwionym potrzebom zamawiającego (produkty równoważne). Celem procedur udzielania zamówień publicznych jest zatem zagwarantowanie równego traktowania wszystkich uczestników postępowania w sprawie udzielenia zamówienia publicznego. Pogląd taki zaprezentował Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 24 stycznia 2012 r. (sygn. akt VI ACA 965/11, niepubl.).

W związku z powyższym w ocenie powoda należy uznać, że przedmiotowa umowa podlega unieważnieniu na podstawie art. 146 ust. 6 ustawy, ponieważ zamawiający dokonał wyboru oferty z naruszeniem art. 7 ust. 1 oraz art. 29 ust. 2 ustawy, mającym lub co najmniej mogącym mieć wpływ na wynik postępowania o zamówienie publiczne. Powód zaznaczył, że legitymacja procesowa czynna Prezesa UZP w zakresie wytaczania powództw o unieważnienie umów w sprawach zamówień publicznych wynika z art.152 ust. 1 ustawy (k.2-10).

Pozwany Miasto Ł. w złożonej w sprawie odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa, obciążenie powoda kosztami postępowania oraz zasądzenie na swoją rzecz kosztów zastępstwa procesowego. W uzasadnieniu wskazał, że w prowadzonym postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego na dostawę samochodu osobowego ofertę złożył tylko jeden uczestnik, co nie jest dowodem na fakt, iż doszło do naruszenia przepisów ustawy o zamówieniach publicznych. Zakaz wynikający z art. 29 ust. 2 ustawy z dnia 29 stycznia 2004r. - Prawo zamówień publicznych (Dz. U z 2010 r, poz. 765) jest interpretowany w ten sposób, iż nie można w opisie przedmiotu zamówienia używać oznaczonych parametrów technicznych, które w sposób oczywisty i jednoznaczny wskazują konkretnego dostawcę lub produkt, co nie miało miejsca w przetargu organizowanym przez Miasto Ł.. Wymogi specyfikacji spełniało co najmniej 9 innych modeli pojazdów, gdyż w SIWZ poz. 7) pkt d wymiary przestrzeni bagażowej sprecyzowane jako nie mniejsza niż 560 l, ale parametr ten nie może być wprost odniesiony do „pojemności bagażnika”, ale także do przestrzeni możliwej do uzyskania po złożeniu siedzeń. Dzięki temu kryterium SIWZ spełniało co najmniej dziewięć innych pojazdów (k.41-43).

W odpowiedzi na pozew pozwany (...) S.A. w W. Oddział S. w B. wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu podniósł, że jego oferta złożona była jako jedyna w niniejszym postępowaniu przetargowym. Zawarte w pozwie zarzuty naruszenia art. 7 ust. 1 oraz art. 29 ust. 2 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 roku Prawo zamówień publicznych nie są zgodne ze stanem faktycznym sprawy (k.45-48).

Sąd Okręgowy w Łomży ustalil w sprawie następujący stan faktyczny:

W dniu 10 lipca 2012 r. Miasto Ł. (zamawiający) wszczęło postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego na dostawę samochodu osobowego dla Urzędu Miejskiego w Ł.. W rozdziale III specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia (SIWZ) oraz załączniku nr 2 do SIWZ zamawiający zawarł szczegółowy opis przedmiotu zamówienia. Przedmiotem zamówienia był zakup jednego, fabrycznie nowego samochodu osobowego, rok produkcji 2011 lub 2012, o nadwoziu typu sedan, m.in. z silnikiem benzynowym o pojemności minimum 1790 cm³ o mocy nie mniejszej niż 155 KM oraz o wymiarach: rozstawu osi nie mniejszym

niż 2700 mm, wysokości pojazdu nie mniejszej niż 1400 mm, długości nadwozia nie mniejszej niż 4800 mm oraz przestrzeni bagażowej nie mniejszej niż 560 l.

W toku postępowania w odpowiedzi na zapytania wykonawców, zamawiający informował, że nie wyraża zgody na zmiany w opisie przedmiotu zamówienia w zakresie długości nadwozia z nie mniejszej niż 4800 mm na nie mniejszą niż 4740 mm, pojemności przestrzeni bagażowej z nie mniejszej niż 560 l na nie mniejszą niż 525 l oraz pojemności silnika z co najmniej 1790 cm³ na co najmniej 1590 cm³.

We wskazanym postępowaniu wpłynęła jedna oferta, złożona przez (...) Spółkę Akcyjną w W. Oddział S. w Ł.. Zaproponowano w niej dostawę samochodu marki S. (...) za cenę 95.000 zł brutto.

W dniu 8 sierpnia 2012 r. w wyniku postępowania o udzielenie zamówienia publicznego przeprowadzonego w trybie przetargu nieograniczonego o wartości mniejszej niż kwoty określone w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust 8 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 907) na dostawę samochodu osobowego na potrzeby Urzędu Miejskiego w Ł., ul. (...) pomiędzy Miastem Ł. a (...) S.A. w W. Oddział S. w Ł. została zawarta umowa, w której zamawiające Miasto Ł. udzieliło przedmiotowego zamówienia wykonawcy (...) S.A. nabywając od niego samochód osobowy marki S. model S. typ osobowy o parametrach technicznych i wyposażeniu opisanym w załączniku do umowy.

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy w Łomży ustalił na podstawie następujących dowodów: ogłoszenia o przetargu (k.11-17), specyfikacji istotnych warunków zamówienia (k.18), dwóch odpowiedzi zamawiającego na zapytania wykonawców (k.19,20), umowy z dnia 8 sierpnia 2012 r.(k.21-22), opinii z dnia 23 listopada 2012 r., sporządzonej na zlecenie Centralnego Biura Antykorupcyjnego przez certyfikowanego rzeczoznawcę samochodowego z (...) Związku (...) (k.23-25), formularza ofertowego (k.59-60), opinii biegłego sądowego w zakresie rekonstrukcji wypadków drogowych, techniki motoryzacyjnej i ruchu drogowego A. S. (k.73-107).

Sąd Okręgowy w Łomży zważył co następuje:

Powództwo zasługuje na uwzględnienie. Prezes Urzędu Zamówień Publicznych udowodnił że w sprawie zachodzi przesłanka nieważności, wykazał także istnienie interesu prawnego w stwierdzeniu nieważności umowy, jak też, że naruszenie przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz.U.2013, poz. 907), dalej u.z.p., miało wpływ na wynik postępowania o udzielenie zamówienia publicznego.

Rozważając zasadność żądania stwierdzenia nieważności umowy zawartego w pozwie, Sąd Okręgowy stwierdził, że dla rozstrzygnięcia tej kwestii konieczne jest dokonanie oceny, czy strony spełniły wymagania określone w przepisach ustawy p.z.p.. Powód konsekwentnie wskazywał, że pozwany naruszył art. 7 wskazanej ustawy, gdyż w ogłoszonym przez siebie w trybie tej ustawy przetargu w Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia przedmiot zamówienia opisał w sposób utrudniający uczciwą konkurencję. Przedmiotem zamówienia był zakup jednego, fabrycznie nowego samochodu osobowego, a wskazane w opisie parametry techniczne pojazdu odpowiadały jedynie samochodowi marki S. model S.. Pozwany kwestionował powyższe twierdząc, że wskazane w SIWZ parametry mogły być spełnione także przez inne marki samochodów.

Na wstępie podkreślić trzeba, że pozwany Miasto Ł. obowiązany jest do stosowania ustawy Prawo zamówień publicznych (art. 3 ust. 1 pkt 1 ustawy). W sprawie nie było sporu, że przedmiotowa umowa podlega tej ustawie .

Główną ideą i podstawą ustanowienia prawa zamówień publicznych jest zapewnienie wszystkim podmiotom przystępującym do postępowań o uzyskanie zamówień równych szans na każdym etapie tego postępowania. W tym celu do ustawy wprowadzono szereg uregulowań stanowiących o konieczności zachowania przez uczestników postępowań zasad uczciwej konkurencji. W szczególności o tychże zasadach stanowią przepisy art. 7, 15, 17, 24, 89 p.z.p. Przepisy te wprowadzają obowiązki zarówno po stronie zamawiającego, jak i pozostałych uczestników postępowania. Zasada równego traktowania wykonawców oznacza jednakowe traktowanie wykonawców na każdym etapie postępowania, bez stosowania przywilejów, ale także środków dyskryminujących wykonawców ze względu na

ich właściwości. Naruszenie przez zamawiającego zasad będzie też podstawą do stwierdzenia nieważności umowy na podstawie art. 146 p.z.p.

Kwestią dyskusyjną w niniejszej sprawie, jak wskazano, było uznanie opisu przedmiotu zamówienia za sprzeczny z regułami wyrażonymi w art. 7 u.p.z. – za utrudniający uczciwą konkurencję.

Zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy, zamawiający przygotowuje i przeprowadza postępowanie o udzielenie zamówienia w sposób zapewniający zachowanie uczciwej konkurencji oraz równe traktowanie wykonawców. Zamówienia udziela się wyłącznie wykonawcy wybranemu zgodnie z przepisami ustawy (ust.1). Zasada ta została rozwinięta w art. 29 ust. 1 p.z.p., zgodnie z którym przedmiot zamówienia opisuje się w sposób jednoznaczny i wyczerpujący, za pomocą dostatecznie dokładnych i zrozumiałych określeń, uwzględniając wszystkie wymagania i okoliczności mogące mieć wpływ na sporządzenie oferty. Ustęp 2 tego samego artykułu stanowi, zaś, że przedmiotu zamówienia nie można opisywać w sposób, który mógłby utrudniać uczciwą konkurencję. Przedmiotu zamówienia nie można opisywać przez wskazanie znaków towarowych, patentów lub pochodzenia, chyba że jest to uzasadnione specyfiką przedmiotu zamówienia i zamawiający nie może opisać przedmiotu zamówienia za pomocą dostatecznie dokładnych określeń, a wskazaniu takiemu towarzyszą wyrazy "lub równoważny" (ust.3).

Podzielanej przez tutejszy Sąd wykładni tego przepisu dokonał Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 24 stycznia 2012 r. (sygn. akt VI ACa 965/11, niepubl.), wydanym w wyniku rozpoznania apelacji pozwanych w sprawie z powództwa Prezesa UZP przeciwko Powiatowi (...) w N. i W (...) Sp. z o.o. w M. o stwierdzenie nieważności umowy na dostawę samochodu osobowego marki T. (...). Zgodnie z tezami tego wyroku przygotowanie i przeprowadzenie postępowania o udzielenie zamówienia zgodnie z art. 7 i 29 p.z.p. oznacza konieczność eliminacji z opisu przedmiotu zamówienia wszelkich sformułowań, które mogłyby wskazywać na konkretnego wykonawcę, bądź też które eliminowałyby konkretnych wykonawców uniemożliwiając im złożenie oferty lub powodowałyby sytuację, w której jeden z zainteresowanych wykonawców byłby bardziej uprzywilejowany od pozostałych. Nie jest dopuszczalne opisywanie przedmiotu zamówienia na podstawie katalogów jednego producenta, opis taki bowiem narusza zasadę konkurencyjności i równego dostępu do zamówienia. Określenie przedmiotu zamówienia w sposób, który wskazywałby na konkretnego producenta, nie stanowi naruszenia zasad uczciwej konkurencji tylko wówczas, jeżeli wynika to z braku możliwości zrealizowania potrzeb zamawiającego przez inne podmioty. Zakaz, o którym mowa w art. 29 ust. 2 p.z.p. zostanie naruszony, gdy przy opisie przedmiotu zamówienia zamawiający użyje oznaczeń czy parametrów wskazujących konkretnego producenta (dostawcę) lub konkretny produkt, działając w ten sposób wbrew zasadzie obiektywizmu i równego traktowania wszystkich podmiotów ubiegających się o zamówienie publiczne.

Zamawiający mając na uwadze konieczność zabezpieczenia swoich potrzeb na odpowiednim poziomie, uprawniony jest do opisu parametrów technicznych w taki sposób, by nabywane urządzenie odpowiadało zarówno jego uzasadnionym potrzebom, jak i możliwościom finansowym, nie naruszając przy tym zasady uczciwej konkurencji i możliwości złożenia ofert przez wykonawców. Zamawiający ma prawo sprecyzować przedmiot zamówienia w oparciu o określone minimalne standardy techniczne poprzez wskazanie parametrów i może opisać przedmiot zamówienia w taki sposób, który uzasadnia jego racjonalne i obiektywne potrzeby, przy czym nie muszą być to potrzeby określone na poziomie minimalnym. Granicę uprawnień zamawiającego wyznaczają jednak przepisy p.z.p., będące przepisami bezwzględnie obowiązującymi. Zauważyć przy tym trzeba, że dyspozycją art. 29 ust. 2 p.z.p. objęte jest zaistnienie co najmniej możliwości utrudniania uczciwej konkurencji, więc spełnienie dyspozycji tego przepisu niekoniecznie musi przybierać charakter bezpośredniego godzenia w uczciwą konkurencję. Do stwierdzenia nieprawidłowości w opisie przedmiotu zamówienia, a tym samym sprzeczności z prawem, wystarczy już jedynie zaistnienie samej możliwości utrudniania uczciwej konkurencji poprzez zastosowanie określonych postanowień w specyfikacji istotnych warunków zamówienia, niekoniecznie zaś realnego uniemożliwienia takiej konkurencji. Z naruszeniem zasady równego traktowania wykonawców mamy zatem już do czynienia w sytuacji, gdy zamawiający dokonał opisu przedmiotu zamówienia w sposób, który istotnie ograniczył krąg potencjalnych wykonawców zdolnych do wykonania zamówienia (zob. wyrok Zespołu Arbitrów z dnia 13 lipca 2005 r., sygn. akt UZP/ZO/O- (...), Lex nr 175024, jak również wyrok Krajowej Izby Odwoławczej z dnia 1 marca 2012 r., sygn. akt KIO 334/12, Lex nr 1127047).

Nie można mówić o zachowaniu zasady uczciwej konkurencji w sytuacji, gdy przedmiot zamówienia określany jest w sposób wskazujący na konkretny produkt, przy czym produkt ten nie musi być nazwany przez zamawiającego, wystarczy, że wymogi i parametry dla przedmiotu zamówienia określone są tak, że aby je spełnić oferent musi dostarczyć jeden konkretny produkt (wyrok Zespołu Arbitrów z dnia 18 grudnia 2003 r., sygn. akt UZP/ZO/o-2098/03, Lex 125275).

W sprawie zasadniczym było ustalenie czy zawarte w SIWZ sprecyzowane przez pozwanego warunki (parametry) przedmiotu ogłoszonego przez niego w dniu 10 lipca 2012 r. przetargu były zgodne z przytoczonymi wyżej przepisami prawa oraz poglądami orzecznictwa.

W tym celu w sprawie dopuszczono dowód z opinii biegłego z zakresu techniki samochodowej na okoliczność czy opis przedmiotu zamówienia zawarty w specyfikacji istotnych warunków zamówienia publicznego (SIWZ) na dostawę samochodu osobowego dla Urzędu Miejskiego w Ł. (oznaczenie zamówienia: (...).271.1.2012) z lipca 2012 r., a w szczególności parametry określone w pkt 6 i 8 (powinno być - odpowiednio - pkt 5 i 7) załącznika nr 2 („Wzór wskazania marki, modelu i typu oferowanego samochodu oraz jego parametrów”) do SIWZ, tj. rodzaj, pojemność i moc silnika oraz wymiary pojazdu, w tym - minimalna pojemność przestrzeni bagażowej, rozpatrywane łącznie, w powiązaniu z przyjętymi w SIWZ kryteriami oceny ofert: ceną (85%) i zużyciem paliwa (10%), faktycznie wskazywał tylko na jeden model pojazdu, tj. na pojazd marki S. model S., na okoliczność, że w dacie udzielenia zamówienia nie był oferowany do sprzedaży na rynku inny niż S. (...) pojazd, który spełniałby łącznie wszystkie parametry określone w SIWZ (k.54) oraz na okoliczność, że opis przedmiotu zamówienia, jego oznaczenie według Wspólnego Słownika Zamówień kod (...) – samochody osobowe, wskazywała na wielość modeli pojazdów, które spełniły wymogi specyfikacji (k.41), (k.62odw.).

W wydanej w sprawie opinii biegły z zakresu mechaniki pojazdowej sporządził tabelę obrazującą porównanie różnych marek samochodów pod względem spełnienia kryteriów podanych w zamówieniu na dostawę samochodu osobowego (k. 56). Biegły założył, że kryterium pojemności bagażnika jest spełnione dla uwzględnienia opcji złożonych siedzeń (mimo, że producent nie podaje tych danych), skoro oparcie tylnej kanapy zostało złożone i brak jest przegrody trwałej za oparciem to powierzchnia przestrzeni bagażowej powiększa się. Biegły przeanalizował parametry samochodów 9 marek i stwierdził, że parametry O. (...), K. (...), F. (...), C. (...), M. (...), V. (...), S. 9-5 II, L. (...) i V. (...) nie odpowiadają opisowi przedmiotu przetargu zawartemu w załączniku nr 2 do SIWZ.

Biegły stwierdził, że opis przedmiotu zamówienia odnośnie silnika benzynowego o poj. min. 1790cm³ o mocy nie mniejszej niż 155 KM (pkt.5[6] specyfikacji) oraz rozstawu osi nie mniejszej niż 2.700 mm (pkt 7[8] specyfikacji) nie wskazują jednoznacznie na jeden model pojazdu, tj. S. (...). Te dwa parametry są bowiem spełnione przez samochody dziewięciu marek wymienionych na k.43 akt.

Odnosząc się do okoliczności na którą zgłoszono dowód z opinii na karcie 55 biegły stwierdził, że z dużym prawdopodobieństwem na dzień sporządzania opinii oraz na dzień udzielania zamówienia oferta dealerów co do danych modeli była bardzo zbliżona. Przedstawione kryteria w załączniku nr 2 rozpatrywane łącznie oraz w powiązaniu z przyjętymi w SIWZ kryteriami oceny ofert na dzień udzielenia zamówienia spełniał tylko jeden pojazd – S. (...).

Udzielając odpowiedzi na pytanie czy opis przedmiotu zamówienia, jego oznaczenie według Wspólnego Słownika Zamówień kod (...) – samochody osobowe, wskazywał na wielość modeli pojazdów, które spełniły wymogi specyfikacji czy tylko na jeden pojazd (k. 41,45) biegły stwierdził, że przedmiot zamówienia opisany w treści specyfikacji SIWZ i załącznika nr wskazywał jedynie na S. (...).

Biegły podsumował, że na dzień udzielenia zamówienia opisane kryteria w załączniku nr 2 do zamówienia oraz kryteria SIWZ spełniał tylko jeden pojazd, tj. S. (...).

Wydaną opinię biegły poparł analizą parametrów technicznych poszczególnych marek i modeli samochodów, informacjami pozyskanymi drogą e-mailową od dealerów poszczególnych marek oraz danymi technicznymi o pojazdach ze stron internetowych (k. 77-107).

Zastrzeżenia do tej opinii zgłosił pozwany. W piśmie z dnia 18.11.2013 r. nie podzielił opinii biegłego w zakresie, w jaki uznał on, że przedmiot zamówienia opisany w treści specyfikacji SIWZ i załączniku nr 2 wskazywał na jeden pojazd (S. (...)) oraz że na dzień udzielenia zamówienia opisane kryteria w załączniku nr 2 do zamówienia oraz kryteria SIWZ spełniał także tylko ten pojazd. Nie zaakceptował zawartego w opinii poglądu, że „skoro pojazd nie spełniał jednego z podstawowych kryteriów podanych przez zamawiającego to bez znaczenia jest kryterium ceny z wagą 85% oraz pozostałe”. Pozwany podniósł, że przykładowo kryteria, np. felgi o średnicy 16 cali czy reflektory bi-ksenonowe, jeżeli nie występują w wersji podstawowej, mogą być dodane na życzenie klienta. Kryterium ceny na gruncie ustawy o zamówieniach publicznych ma znaczenie podstawowe, ale może przy analizie opłacalności produktu zgłaszanego przez sprzedawcę do przetargu czynić takie zgłoszenie niekonkurencyjnym. Zastosowana waga ceny 85% ma znaczenie i to podstawowe dla składających oferty, ale w żadnej mierze nie wskazuje na jeden pojazd. Nie biorąc kryterium ceny pod uwagę biegły sporządza opinię fragmentaryczną, a ponadto wewnętrznie niespójną, jeżeli porówna się wypowiedź biegłego co do treści pozwu i odpowiedzi na pozew. Nadto, opinia biegłego nawiązuje do stopnia prawdopodobieństwa, a nie pewności co odbiera jej walor praktyczny i czyni teoretyczną. Pozwany wskazał, że kryteria zamówienia w całości spełniają inne samochody, których dane techniczne i wyposażenia załączył do akt (k.115-116).

Powód natomiast w piśmie z dnia 19.11.2013 r. podzielił opinie biegłego w całości. Wskazał, że potwierdza ona trafność jego stanowiska, co powinno skutkować uwzględnieniem żądań pozwu (k.127-128).

Sąd Okręgowy ocenił, że opinia biegłego sporządzona na piśmie jest pełna, jasna i nie budzi wątpliwości. Opiera się na dłużej doświadczeniu biegłego i jego fachowym przygotowaniu. Przy opiniowaniu zastosowano akceptowane przez Sąd metody. Kwestionowanie jej przez stronę pozwaną tylko z tego tytułu, że zawiera ustalenia i stwierdzenia niekorzystne dla niej, nie stanowi wystarczającej podstawy do dyskwalifikacji tego dowodu. Sposób umotywowania przez biegłego sformułowanego w opinii stanowiska oraz stopień stanowczości wyrażonych w niej ocen, mimo użycia w pewnym miejscu opinii sformułowania „z dużym prawdopodobieństwem”, czynią przedmiotową opinię przydatną i w całości zasługującą na uwzględnienie. Biegły udzielił informacji i wiadomości niezbędnych do ustalenia i oceny okoliczności sprawy. Jego wypowiedzi nie wykraczają poza zakres udzielonego mu zlecenia, jak i poza ustawowo określone jego zadania. Nie można podzielić poglądu wyrażonego przez pozwanego w zarzutach do opinii, że zaniechanie analizy cen poszczególnych pojazdów stanowi uchybienie, które dyskwalifikuje przedstawioną opinię. Jak słusznie wskazał biegły, skoro dany pojazd nie spełnia chociażby jednego z kryteriów podanych przez zamawiającego, a winny być one spełnione łącznie, kryterium ceny pozostaje bez znaczenia. Nabiera ono wagi w chwili ustalenia, że dany pojazd odpowiada technicznie opisowi przedmiotu zamówienia. Kryterium ceny, aczkolwiek mające 85% wagi przy wyborze oferty, jest kryterium drugorzędnym w stosunku do uwarunkowanych potrzebami zamawiającego, parametrów technicznych przedmiotu zamówienia. Bez znaczenia jest, że dana oferta jest cenowo korzystna, jeśli jej przedmiot nie odpowiada opisowi przedmiotu zamówienia.

Bez wątplenia też pewne niedostępne w wersji podstawowej elementy pojazdu mogą być dodane na życzenie klienta, jak to podkreślił pozwany. Jednakże - ocena możliwości spełniania poszczególnych kryteriów przez dany pojazd i związane z tym ewentualne naruszenie przepisów ustawy p.z.p., odbywa się nie na podstawie tego, co może być potencjalnie w danym pojeździe na życzenie nabywcy dodane, ale dosłownego brzmienia kryteriów opisu. Przetargowy tryb zawarcia umowy cechuje się uprzednim jasnym określeniem przedmiotu zamówienia i złożeniem ofert przez wykonawców mogących sprostać wymaganiom zawartych w SIWZ (art. 701-705 kodeksu cywilnego). Nadto, dodanie do podstawowej wersji samochodu pewnych elementów wiąże się reguły z dodatkowymi kosztami po stronie nabywcy, co w sytuacji, gdy kryterium ceny ma w trybie przetargowym 85% wagi, może mieć dla wyboru oferty decydujące znaczenie. Poza tym, takie udoskonalanie przedmiotu zamówienia może odbyć się w drodze pewnych negocjacji warunków umowy, co sam tryb przetargowy ze swojej natury wyklucza. Podsumowując – prawidłowość opisu

przedmiotu zamówienia w kontekście art. 7 ust.2 p.z.p. winno oceniać się według dosłownej treści takiego opisu, a nie założeń, że coś może być zmienione już po wyborze oferty.

Dlatego zarzuty strony pozwanej do tego dowodu stanowią wyłącznie polemikę ze stanowiskiem biegłego i subiektywną ocenę strony spowodowaną niekorzystnymi w jej ocenie sformułowaniami. Nie jest to jednak wystarczająca podstawa do skutecznego kwestionowania sporządzonej zgodnie z fachową i długoletnią wiedzę biegłego opinii.

W tym stanie rzeczy uznać należało, że przedmiot niniejszego postępowania opisany został w sposób utrudniający, a w istocie - uniemożliwiający uczciwą konkurencję, wymagania bowiem określone przez zamawiającego w SIWZ w stosunku do przedmiotowego zamówienia spełniał tylko pojazd marki S. (...).

Ustalenia takie nie przesądzały jednakże o uwzględnieniu niniejszego powództwa. Koniecznym było wykazanie, że wnoszący powództwo Prezes Urzędu Zamówień Publicznych ma interes prawny w unieważnieniu przedmiotowej umowy.

W sprawie drugorzędny jest kwestia przewidzianych w kodeksie cywilnym skutków stwierdzenia nieważności umowy (art. 497 k.c. w zw. z art. 496 k.c.), nakazujących dokonanie zwrotu świadczeń wzajemnych w wypadku stwierdzenia nieważności umowy wzajemnej, chociaż stwierdzić trzeba, że przywrócenie stanu pierwotnego w realiach niniejszej sprawy nie byłoby nadmiernie utrudnione. Jednakże, istnienie lub brak takiej możliwości pozostaje bez znaczenia dla oceny, czy są podstawy do stwierdzenia nieważności wspomnianej umowy. Do takiego wzajemnego zwrotu świadczeń może zresztą dojść dopiero w wyniku stwierdzenia nieważności owej umowy. Jeśli nawet dokonanie zwrotu wzajemnych świadczeń nie jest możliwe, to okoliczność ta pozostaje bez znaczenia dla oceny zgodności z prawem zawartej umowy, w szczególności - oceny, czy w stosunku do takiej umowy zaistniała jedna z przesłanek stanowiących o jej nieważności z mocy prawa. Kwestia rozliczeń wzajemnych świadczeń między stronami umowy wykracza poza granice oceny sądu orzekającego w sprawie stwierdzenia nieważności takiej umowy.

Zgodnie z art. 146 ust. 6 Prezes Urzędu może wystąpić do sądu o unieważnienie umowy w przypadku dokonania przez zamawiającego czynności lub zaniechania dokonania czynności z naruszeniem przepisu ustawy, które miało lub mogło mieć wpływ na wynik postępowania. Ustawodawca przewidział zatem dla Prezesa UZP jako centralnego organu administracji rządowej właściwego w sprawach zamówień publicznych (art. 152 ust. 1 ustawy) legitymację procesową czynną w zakresie wytaczania powództw o unieważnienie umów w sprawach zamówień publicznych.

W sprawach tych Prezes UZP występuje w ochronie interesu publicznego polegającego na zapewnieniu przestrzegania zasad systemu zamówień publicznych określonych w ustawie - Prawo zamówień publicznych. Przepis art. 146 p.z.p. dotyczy natomiast wad postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, takich jak np. zbyt restryktywne, a przez to sprzeczne z art. 22, sformułowanie warunków udziału w postępowaniu, zawarcie w specyfikacji istotnych warunków zamówienia opisu spełnienia warunków udziału w postępowaniu w sposób sprzeczny z ustawą lub wydanymi do niej aktami wykonawczymi czy też wyznaczenie zbyt krótkiego terminu składania ofert albo wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu (Jarosław Jerzykowski, Komentarz do art.146 ustawy - Prawo zamówień publicznych, lex 2012).

W sprawach tych, w tym w niniejszej - Prezes UZP występując z powództwem o stwierdzenie nieważności umowy o zamówienie publiczne zawartej w dniu 08.08.2012 r., działa w szeroko pojętym interesie publicznym. Jego celem jest usunięcie z obrotu prawnego umowy zawartej z rażącym naruszeniem prawa, a co za tym idzie - ochrona ładu i porządku finansów publicznych, naruszonych niezgodnym z prawem działaniem stron rzeczonyj umowy.

Podkreślić należy, że zgodnie z art. 154 pkt 11 p.z.p. Prezes Urzędu Zamówień Publicznych czuwa nad przestrzeganiem zasad systemu zamówień, a to co ważne z punktu widzenia tej sprawy - w szczególności dokonuje kontroli procesu udzielania zamówień w zakresie przewidzianym ustawą. Przepis ten, w powiązaniu z art. 146 ust. 6 p.z.p., stanowi

wystarczającą podstawę do wszczęcia procesu cywilnego o stwierdzenie nieważności umowy, której zawarcie nastąpiło w okolicznościach wskazanych w art. 146 ust. 6 p.z.p.

Jako że zaistniały przesłanki wymienione w powołanych przepisach, Prezes Urzędu Zamówień Publicznych miał wystarczające podstawy procesowe i materialnoprawne do wszczęcia postępowania cywilnego i nie jest potrzebne dalsze tego uzasadnianie interesem prawnym, wywodzonym na gruncie art. 189 k.p.c. Przyjęcie przeciwnego założenia oznaczałoby przyzwolenie, aby pod pozorem dowolnie ukształtowanych umów udzielane były zamówienia na ogromne sumy z naruszeniem procedury zamówień publicznych. Przeczyłoby to zasadzie uczciwej konkurencji, leżącej u podstaw zamówień finansowanych ze środków publicznych (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 20 września 2013 r. Sygn. akt I ACa 391/13, <http://orzeczenia.bialystok.sa.gov.pl>).

W sprawie niniejszej Prezes Urzędu Zamówień Publicznych zarzuca nieważność kwestionowanej w pozwie umowy na podstawie art. 146 ust. 6, a jego argumenty przytoczone w uzasadnieniu powództwa, po przeprowadzeniu postępowania w sprawie, zyskały aprobatę Sądu Okręgowego.

W konkluzji uznać należy, że swoboda Sądu orzekającego w sprawie o stwierdzenie nieważności umowy o zamówienie publiczne z powództwa Prezesa UZP ogranicza się do oceny, czy choćby jedna z przesłanek nieważności takiej umowy wskazana w pozwie zaistniała. Z taką zaś sytuacją, o czym była mowa wyżej, mamy do czynienia w przedmiotowej sprawie. W konsekwencji, dostrzegając potrzebę ochrony interesu publicznego polegającego na potrzebie eliminowania z obrotu umów nieważnych, zawartych z jawnym obejściem prawa, przez poszczególne jednostki dystrybuujące środki publiczne, należało uwzględnić powództwo. Dlatego Sąd Okręgowy na podstawie ww. przepisów stwierdził nieważność umowy nr (...) z dnia 08.08.2012 r. na dostawę jednego fabrycznie nowego samochodu osobowego na potrzeby Urzędu Miejskiego w Ł. marki S. model S., zawartej pomiędzy Miastem Ł. jako zamawiającym, a (...) S.A. w W. Oddział S. w Ł. jako wykonawcą.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c.. Pozwani jako strona przegrywająca sprawę zobowiązani są solidarnie do zwrotu powodowi kosztów zastępstwa procesowego w kwocie wynikającej z §6pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U.2013.490). Nakaz ściągnięcia od pozwanych na rzecz Skarbu Państwa kwoty 6.313,33 zł tytułem nieuiszczonej opłaty od pozwu (4.750 zł) i wydatków wyłożonych tymczasowo przez Skarb Państwa (1.563,33 zł) oparto na przepisie art. 2ust.1 w zw. z art. 5ust.1pkt.3 w zw. z art. 94 i 113 ust.1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U.2010.90.594).